## Risico's Jaarrekening 2018 (per 25-2-19)

### Programma 1: Maatschappelijke participatie

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1309 | **Uitbreiding btw-sportvrijstelling per 1-1-2019.** | 50% | € 1.200.000 | Sport & recreatie | Financieel |
| **Opmerking** | Met ingang van 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling uitgebreid. Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening zonder winstoogmerk is dan niet meer belast met btw.<br>Het beheer en de exploitatie van gemeentelijke sportaccommodaties wordt voor de gemeente door SRO uitgevoerd. Stel dat SRO als niet winstbeogend wordt aangemerkt en dat daarmee de sportvrijstelling van toepassing is, dan moet SRO de btw die aan hen in rekening wordt gebracht blijven betalen, maar kan deze niet langer verrekenen. De btw wordt daarmee een kostenpost. De raming van het btw-nadeel over de periode 2019-2021 is ca € 2,6 mln per jaar. Voor de jaren 2022 en 2023 bedraagt het nadeel resp. € 2,2 mln en € 1,3 mln. Compensatie hiervan is mogelijk via de compensatieregeling speciale uitkering sport (SPUK) waarvoor landelijk € 152,0 mln beschikbaar wordt gesteld. Of de compensatie het btw-nadeel volledig dekt, is nu nog niet te voorspellen. Dit hangt af van het totale beroep wat hierop door alle gemeenten zal worden gedaan. Voorlopig wordt uitgegaan van een SPUK-vergoeding van € 1,4 mln. | | | | |
| **Maatregel** | Met de fiscus wordt onderzocht en afgestemd of SRO met de nieuwe regels als winstbeogend kan worden aangemerkt. Alleen dan blijft de btw aftrekbaar. Uitsluitsel hierover wordt eind februari verwacht.Eventuele btw-nadelen als gevolg van de nieuwe wetgeving kunnen gemeenten compenseren via de door het Rijk in het leven geroepen compensatieregeling speciale uitkering sport (SPUK). De SPUK is echter landelijk gemaximeerd. Onzeker is of de uitkering vanuit de SPUK voldoende is om het btw-nadeel voor de gemeente Haarlem volledig te compenseren. Bovendien is de looptijd van de SPUK 5 jaar (2019 tot en met 2023). Daarna wordt het totaalbedrag van de SPUK via het gemeentefonds verdeeld. Ook dan is onduidelijk of de toevoeging aan het Gemeentefonds het nadeel volledig dekt. Uitkomst kan zijn dat er minder geld beschikbaar is voor sport of dat er meer middelen beschikbaar moeten komen om dezelfde faciliteiten te realiseren. De komende tijd wordt uitgewerkt hoe de nieuwe regelgeving uitpakt en wordt de raad daarover geïnformeerd. | | | | |

### Programma 2: Ondersteuning en zorg

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1127 | **Opvang, wonen en herstel: Budgetten MO en BW niet toereikend.** | 30% | € 500.000 | Zorg & Welzijn | Financieel |
| **Opmerking** | Onder opvang, wonen en herstel vallen zowel Beschermd wonen als de Maatschappelijke opvang. In 2018 is er, net als in voorgaande jaren, sprake van een overschot bij Beschermd wonen. Bij de Maatschappelijke opvang is er in 2018 wederom sprake van een tekort. Dit tekort is volledig ten laste van de reserve sociaal domein (deel beschermd wonen) gebracht. Ook in 2019 wordt een zelfde beeld verwacht. Daarna in 2020 is de verwachting dat door uitbreiding van de (BW)-voorzieningen het budget voor BW onvoldoende ruimte meer biedt voor dekking van de meerkosten op MO. Zodra daar meer zicht op is, zal hierover op de reguliere momenten worden gerapporteerd.<br>Voor zowel Beschermd wonen als Maatschappelijke opvang zijn per 1 juli 2018 nieuwe contracten afgesloten. Deze nieuwe contracten kennen een innovatief bekostigingsmodel waarvan verwacht wordt dat het passend is binnen het totaalbudget maar wat zich wel moet bewijzen.<br>In 2021 zal er in alle waarschijnlijkheid sprake zijn van een nieuwe financiële situatie. Hier spelen drie ontwikkelingen op rijksniveau:<br>1)Doordecentralisatie van budgetten MO en BW naar de regiogemeenten, waarbij Haarlem niet langer centrumgemeente is voor deze taken.<br>2) Invoering van een nieuw objectief verdeelmodel BW en MO.<br>3) Overgang van een deel van de beschermd wonen cliënten, en daarmee budget, naar de Wet Langdurige Zorg. Deze herverdelingen vallen naar verwachting voor Haarlem ongunstig uit, met name omdat Haarlem de meeste voorzieningen op haar grondgebied heeft en daarmee de hoogste kosten. | | | | |
| **Maatregel** | -Monitoren op nieuwe contracten. -Monitoren op de instroom en de toegang. -Monitoring op in gebruik name van zorglocaties en starten van nieuwe initiatieven door aanbiedersEventueel resterend nadelig resultaat wordt ten laste gebracht van de reserve sociaal domein (beschermd wonen). | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1301 | **Effect van de overgang van uurtarief naar een abonnementstarief eigen bijdragen WMO en gevolgen voor de baten en lasten** | 50% | € 2.000.000 | Financiën | Financieel |
| **Opmerking** | In het Regeerakkoord is opgenomen dat de huidige eigen bijdragesystematiek Wmo per 1 januari 2019 wordt vervangen door een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken voor een huishouden dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening, onafhankelijk van de hoogte van het inkomen, de omvang en het aantal Wmo voorzieningen. Dit vaste tarief is inderdaad per 1 januari jl. ingevoerd.<br>Deze maatregel heeft een aantal effecten:<br>-de inkomsten vanuit de eigen bijdrage dalen als gevolg van de tariefsverlaging<br>-de lasten kunnen stijgen als gevolg van een toename van het beroep op de wmo-voorzieningen.<br>Door de lagere inkomensonafhankelijke vaste bijdrage bestaat de kans dat vanuit de groep mensen die nu zelf een voorziening financiert een instroom richting wmo-voorzieningen plaatsvindt. Vanuit het Rijk wordt voor de verlaging van het tarief macro € 143 miljoen in 2019 oplopend naar structureel € 145 miljoen vanaf 2023 ter beschikking gesteld. Voor het hogere gebruik wordt door het Rijk geredeneerd dat dit kan worden gedekt uit het algemene accres binnen de algemene uitkering.<br>Op dit moment is niet goed in te schatten of en in welke mate er sprake zal zijn van een uitstroom vanuit de particuliere sector naar de wmo-voorzieningen. Mocht dit wel het geval zijn, dan is er naast een hoger beroep op de voorzieningen sprake van een aanvullend negatief effect vanwege de hogere personele inzet vanuit het team wmo-voorzieningen om de aanvragen in behandeling te kunnen nemen.<br>Vooralsnog wordt de kans op 50% gezet. Een eventueel nadeel wordt ten laste van de reserve sociaal domein gebracht. | | | | |
| **Maatregel** | Monitoren of er sprake is van een toename van de aanvragen vanuit de groep die voorheen de voorzieningen zelf regelde. | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1215 | **Open einde regeling WMO: jaarlijks toegekende WMO-budget is ontoereikend om de kosten van de voorzieningen en/of uitvoeringskosten te financieren.** | 50% | € 500.000 | Zorg & Welzijn | Financieel |
| **Opmerking** | Bij de Wmo is sprake van een open-einde regeling. Toename van omvang aanvragen wmo en prijsrisico's kunnen leiden tot verhoogde aanspraken op de Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO) voorzieningen.<br>De kans dat het risico zich voordoet is verhoogd van 10% naar 50%. De verhoging heeft twee oorzaken: 1) als gevolg van externe ontwikkelingen zoals extramuralisering en langer zelfstandig thuiswonen is een toename aan ondersteuningsvragen mogelijk. 2) als gevolg van ons eigen beleid zijn we beter in staat om ondersteuningsvragen te vinden die voorheen verborgen bleven. | | | | |
| **Maatregel** | een mogelijk overschrijding van de Wmo-uitgaven wordt gedekt uit de algemene reserve sociaal domein, Periodiek monitoren en signaleren van de ontwikkeling van de uitgaven. Inzet om ondersteuning toe te leiden naar de sociale basis en in gesprek gaan met de aanbieders over inzet zorg vanuit andere wettelijke kaders. Verhoging van tarieven binnen aanbestedingskaders met een arbeidstoeslag gepaard laten gaan met een beroep op de zorgaanbieders om proactief bij te dragen aan innovaties in de toegang.Daarnaast is de algemene reserve sociaal domein beschikbaar om eventuele tekorten af te dekken. | | | | |

**Programma 3: Werk en Inkomen**

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R96 | **Indien het aantal bijstandsgerechtigden oploopt draagt de gemeente het risico op een overschrijding van de BUIG tot op het punt dat aan de voorwaarden van de vangnetuitkering wordt voldaan.** | 10% | € 4.130.000 | Sociale uitkeringen | Financieel |
| **Opmerking** | Dit risico heeft betrekking op het budget dat het Rijk beschikbaar stelt voor het betalen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet (de bijstandsuitkeringen). Deze middelen worden separaat aan de gemeente toegekend via de BUIG (Bundeling uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten). Het financiële gevolg is afgeleid van de huidige uitgaven aan uitkeringen.<br><br>De vangnetuitkering biedt gemeenten financiële compensatie voor grote(re) tekorten op het budget als bedoeld in artikel 69 van de Participatiewet. Ten opzichte van 2018 zijn de voorwaarden om op de vangnetuitkering een beroep te kunnen doen gewijzigd. Om over 2019 in aanmerking te komen voor de vangnetuitkering moet worden voldaan aan de volgende financiële en procedurele voorwaarden:<br>a. over 2019 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;<br>b. over 2017, 2018 en 2019 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2019 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;<br>Totdat aan deze voorwaarden voldaan is, is een eventueel tekort voor eigen rekening.<br>Door de verhoging van de drempel om voor de vangnetuitkering in aanmerking te komen is de impact van het risico verhoogd.<br><br>Twee factoren hebben invloed op de kans op voordoen van het risico:<br>1. Het is onduidelijk hoe het bestand van uitkeringsgerechtigden zich het komende jaar zal ontwikkelen. Op het ogenblik is een duidelijke daling van het aantal personen in de bijstand zichtbaar. Hier staan echter stijgende kosten van loonkostensubsidie en beschut werk tegenover. Per saldo is daarom de verwachting dat de lasten in 2019 ongeveer gelijk blijven met de lasten 2018.<br>2. De hoogte van de rijksbijdrage is (mede als gevolg van de verdeelsystematiek) onzeker.<br><br>De kans op voordoen van het risico is verlaagd omdat er een gunstige trend zichtbaar is in de ontwikkeling van de baten. Het macrobudget laat de komende jaren een stijging zien in de miljoenennota. De prognose voor Haarlem pakt daarmee gunstiger uit t.o.v. het beeld vorig jaar doordat baten naar verwachting stijgen, terwijl de lasten gelijk blijven. Hierdoor wordt voor komend jaar een positief BUIG saldo verwacht. Daarnaast hebben wijzigingen in het verdeelmodel en wijzigingen in de berekeningsmethode van het macrobudget een gunstig effect.<br>Door opheffing van de reserve WWB zal vanaf 2019 dit risico gedekt worden uit de algemene reserve. | | | | |
| **Maatregel** | een eventuele overschrijding kan in 2018 voor een bedrag van circa € 2.075.000,- gedekt worden uit de reserve WWB, stand conform Jaarrekening 2017. Een eventueel resterende tekort wordt gedekt uit de algemene reserve. Vanaf 2019 zal dit risico volledig gedekt worden uit de algemene reserve, De uitkeringen in het kader van de participatiewet betreft een openeinde regeling. Als beheersmaatregel wordt monitoring op overschrijding ingezet. Bijsturing is gezien het open eind karakter van de bijstand problematisch. Daar waar mogelijk worden maatregelen om de instroom te beperken voorgesteld en tevens extra maatregelen genomen om de uitstroom te stimuleren (project 'Ik doe mee'). | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1209 | **Toename van het aantal burgers dat een beroep doet op de open einde regelingen Minima/Bijzondere bijstand** | 60% | € 230.000 | Sociale uitkeringen | Financieel |
| **Opmerking** | Als gevolg van open einde regelingen voor bijvoorbeeld minimabeleid en bijzondere bijstand, loopt de gemeente een financieel risico omdat de vraag van tevoren niet precies is in te schatten.<br>Door brede communicatie vanaf 2016 wordt geconstateerd dat de doelgroep beter bereikt wordt. Hierdoor is een duidelijke groei in de HaarlemPas-houders zichtbaar. Dat heeft er in 2018 toe geleid dat het risico zich daadwerkelijk heeft voorgedaan.<br>Ook voor het komende jaar is de verwachting dat de kosten voor beschermingsbewind (door de rechter toegewezen en dus niet beïnvloedbaar) verder blijven stijgen. Los van de kosten voor beschermingsbewind zullen door het succes van het bereiken van de minima ook de kosten voor de minima-regelingen verder stijgen. Dit is een gewenst resultaat, maar budgettair gezien een risico.<br>Kortom, het risico blijft bestaan en heeft de volgende oorzaken:<br>1.Het bereik onder minima wordt steeds verder vergroot en de doelgroep wordt in 2019 verbreed naar 120%.<br>2.De kosten beschermingsbewind zien wij, in lijn met het landelijk beeld en ondanks de resultaten van budgetondersteuning op maat (BooM), het sterkst stijgen. Voor deze doelgroep blijft de grens van 115% gehandhaafd.<br>Aangezien het budget voor minima t.o.v. 2018 gegroeid is door de verbreding naar 120%, is de impact van dit risico evenredig verhoogd. | | | | |

| | |
|---|---|
| **Maatregel** | Inkomensgrens van 115% handhaven voor aanvraag budgetondersteuning., Inzet project BoomM; betreft een pilot om te bezien of uitbreiding budgetbeheer met budgetcoaching een mogelijkheid is om het duurdere en zwaardere beschermingsbewind te voorkomen. Hiervan zullen de resultaten pas op de langere termijn zichtbaar worden. Project BooM wordt in het eerste kwartaal van 2019 geëvalueerd., De verstrekkingen in het kader van de minima en de gemeentelijke regelingen betreffen open einde regelingen, als beheersmaatregel wordt monitoring ingezet. Als overschrijdingen voorzien worden, zullen beleidsaanpassingen nodig zijn, hetgeen een doorlooptermijn kent die snelle bijsturing bemoeilijken. |

**Programma 4: Duurzame stedelijke vernieuwing**

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1259 | **Planschade wordt alsnog door rechter in hoger beroep aan Total toegewezen.** | 20% | € 1.900.000 | Project- en programmamanagement | Juridisch / Aansprakelijkheid |
| **Opmerking** | Total heeft bij de rechtbank hoger beroep ingesteld tegen het besluit van RWS die het verzoek om nadeelcompensatie van Total heeft afgewezen. Het bezwaar is ongegrond verklaard. Total heeft hiertegen hoger beroep ingesteld bij de rechtbank Den Haag. In augustus 2018 wordt een uitspraak verwacht.<br>De kans op planschade tegen de gemeente is klein maar de eventuele nadeelcompensatie bij RWS is contractueel ook t.l.v. de gemeente.<br>Betreft project: Fly over | | | | | |
| **Maatregel** | Risico aanvaarden en voldoende middelen reserveren om planschade en nadeelcompensatie te kunnen vergoeden | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1288 | **Onzekerheid over uitgifte van kavel** | 20% | € 420.000 | Grondexploitatie | Financieel |
| **Opmerking** | Betreft project: GREX Ripperda | | | | | |
| **Maatregel** | De kavel op een gedegen wijze op de markt zetten of eventueel genoegen nemen met lagere opbrengsten. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R84 | **Garantstelling van een lening van oorspronkelijk € 1,3 aangegaan aan de culturele instelling Hart.** | 25% | € 910.000 | Cultuur | Financieel |
| **Opmerking** | De Culturele instelling Hart is ten behoeve van het nieuwe organisatiemodel een lening van oorspronkelijk € 1,3 aangegaan. Hiervoor staat de gemeente garant. De garantstelling vormt een zeker risico. De lening wordt in 10 termijnen van € 130.000 afgelost. De stand van deze lening bedraagt per ultimo 2018 € 780.000. | | | | | |
| **Maatregel** | Conform de nota verbonden partijen en de subsidieverordening (het stellen van randvoorwaarden en monitoring door middel van gesprekken en toetsing p&c-documenten) wordt dit risico beheerst. Vanwege de lening met garantstelling van de gemeente staat Hart sinds 2014 onder verhoogd toezicht. Het jaar 2018 wordt afgesloten met een positief resultaat van circa € 170.000. (2017: € 165.000 positief). Het is Hart gelukt tot deze positieve resultaten te komen door het treffen van aanvullende structurele bezuinigingsmaatregelen op personele kosten. Ook vertonen de inkomsten uit verhuur en horeca een stijgende lijn. Het negatieve eigen vermogen is ten gevolge van het positieve resultaat over 2018 teruglopen tot circa € 0,740 mln. Hart voldoet aan haar verplichtingen met betrekking tot aflossing van de door Haarlem gegarandeerde lening. Alhoewel de financiële positie van Hart kwetsbaar blijft, kan het risico op 25% worden gehandhaafd. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1284 | **Saneringskosten als gevolg van verontreinigingen op het Nieuwe Energie terrein** | 35% | € 1.400.000 | Grondexploitatie | Financieel |
| **Opmerking** | In geval er bij de herontwikkeling verontreinigingen worden aangetroffen die conform de afspraken voor rekening van de gemeente gesaneerd dienen te worden, dan kost dit de gemeente geld.<br>Betreft project: GREX Minkelersweg e.o. | | | | | |
| **Maatregel** | In gesprek blijven met de beoogde nieuwe ontwikkelaar om te sturen op zo min mogelijk roering van de grond. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1273 | **Marktpartij verzilvert optie niet.** | 40% | € 130.000 | Grondexploitatie | Financieel |
| **Opmerking** | De impact van twee jaar vertraging a.g.v. niet uitoefenen optie is 2 jaar extra rentelasten, er komen namelijk geen grondopbrengsten binnen (alleen de optievergoeding, maar deze is onvoldoende om de boekwaarde te compenseren).<br>Betreft project: Slachthuisterrein. | | | | | |
| **Maatregel** | Geen beheersmaatregel mogelijk | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1285 | **Programmatische onzekerheid rentabiliteit kavels Minckelersweg** | 40% | € 330.000 | Grondexploitatie | Financieel |
| **Opmerking** | Indien het programma minder rendabel is dan thans in de grondexploitatie is opgenomen, dan zal de gemeente de grond voor een lager bedrag verkopen.<br>Betreft project: GREX Minckelersweg | | | | | |
| **Maatregel** | In onderhandeling gaan met de marktpartij om het programma op de gemeentelijke kavels te optimaliseren, zodat er een hogere grondwaarde ontstaat. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1286 | **Bijdrage aan woonrijp maken Minckelersweg** | 50% | € 540.000 | Grondexploitatie | Financieel |
| **Opmerking** | Mogelijk zal de grex Minckelersweg in de toekomst een bijdrage moeten leveren aan het woonrijp maken van het eerste gedeelte van de weg.<br>Betreft project: GREX Minckelersweg e.o. | | | | | |
| **Maatregel** | Geen beheersmaatregel bekend | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1337 | **Afwaardering Schipholweg** | 50% | € 710.000 | Project- en programmamanagement | Financieel |
| **Opmerking** | De nieuwe woningen in het project Entree staan op betrekkelijk korte afstand tot de Schipholweg, die daar 70-100 km/u als maximumsnelheid kent. Deze maximumsnelheid leidt tot geluidshinder. Mogelijk dienen daar maatregelen voor getroffen te worden, te denk valt uitbreiding van de bebouwde kom. Dat leidt tot een 50 km/u regime. Hiertoe dient de weg dan ook afgewaardeerd te worden. Er is een raming voor opgesteld. | | | | | |
| **Maatregel** | Onderzoeken of de maatregel echt nodig is en onderzoeken of de rekening (deels) bij derden kan worden gelegd | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1124 | **(Nogmaals uitstel van) Invoering Omgevingswet naar verwachting (mogelijk later dan) 1-1-2021** | 60% | € 1.000.000 | Ruimtelijke ordening | Bedrijfsproces |
| **Opmerking** | Het voorbereiden van de komst van de Omgevingswet is complex en intensief. De onderstaande risico's worden herkend:<br>• De invoering van de wet brengt hoge kosten met zich mee. De kosten van de implementatie (transitie en materieel) komen voor rekening van de gemeente, waaronder de kosten van een omvangrijke digitaliseringsopgave.<br>• Er is onvoldoende of niet tijdig beschikbare ambtelijke capaciteit voor het implementatietraject waardoor we per 2021 onze wettelijke taken niet kunnen uitvoeren.<br>- Het ontwikkelen van benodigde applicaties door externe leveranciers kost meer tijd dan gedacht waardoor de tijd aanbesteding, implementratie en testen door de gemeente korter wordt.<br>• Er is onvoldoende bestuurlijke daadkracht (keuzes maken), inzet (voor afstemming intern en contacten met de stad) en/of draagvlak (om tot bepalende bestuurlijke keuzes te komen).<br>• De gemeente is m.b.t. de informatievoorziening afhankelijk van de kwaliteit van de gegevens die onder andere door de ketenpartners beschikbaar worden gesteld.<br>• De financiële impact op termijn is naar verwachting groot. Zo vervalt mogelijk een deel van de legesinkomsten voor de gemeenten en worden op rijksniveau al besparingen ingeboekt.<br>• De invoeringsdatum is verschoven naar 1 januari 2021. Deze extra tijd komt een zorgvuldige voorbereiding ten goede en geeft ons meer tijd de organisatie voor te bereiden op de nieuwe wet. | | | | | |
| **Maatregel** | "De omvang en complexiteit van het invoeringstraject én de verwachte impact van de invoering van de Omgevingswet zorgen voor een aanzienlijk risicoprofiel. Medio 2017 is het plan van aanpak omgevingswet (2017/254270) vastgesteld. In dit plan van aanpak is een aantal risico's benoemd en zijn voor het ontwijken of beperken van deze risico's specifieke maatregelen getroffen. Het betreft de inzet van ambtelijke capaciteit in de projectteams, waarbij wordt geprobeerd zoveel mogelijk door vervanging van bestaande activiteiten in de capaciteitsvraag te voorzien. In de programmabegroting van 2018-2022 is een eerste inzicht gegeven in de kosten voor implementatie. Hierbij is een door de VNG ontwikkeld financieel instrument gebruikt." Bij de programmabegroting 2019-2023 zullen de benodigde middelen nader in beeld worden gebracht. | | | | | |

**Programma 5: Beheer en onderhoud**

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1111 | **Achterstallig onderhoud vastgoed wordt de komende jaren niet ingelopen** | 10% | € 2.500.000 | Vastgoed | Financieel |
| **Opmerking** | In 2016 is geraamd dat een verkoopopbrengst van 2,5 miljoen euro boven boekwaarde benodigd is om achterstallig onderhoud in te lopen. Daarnaast is in het coalitieprogramma opgenomen dat de verkopen van het vastgoed € 0,5 miljoen op jaarbasis extra dienen op te brengen. In totaal gaat het jaarlijks om een bedrag van € 3 miljoen boven boekwaarde.<br>In 2017 is er een verkoopopbrengst van 7,1 miljoen euro boven boekwaarde gerealiseerd.<br>Er is voor de komende jaren nog een gering risico, gezien de verbeterde marktomstandigheden, dat de gewenste opbrengst niet zal worden behaald. Oorzaken kunnen vertragingen in het verkoopproces zijn of de gewenste sturing op herontwikkelingen en daarmee gepaard gaande bestemmingswijzigingen die waardedrukkend werken.<br>Eind 2018 kan op basis van de dan beschikbaar komende Meerjaren Onderhoudsplannen de actuele onderhoudsbehoefte nader worden bepaald. Daarna kan het risico nader worden gespecificeerd. | | | | | |
| **Maatregel** | In de situatie dat de Reserve Vastgoed onvoldoende middelen bevat om het achterstallig onderhoud in te lopen zal er worden getemporiseerd bij het inlopen van het achterstallig onderhoud. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1200 | **Kosten uitvoering overschrijden de door de PNH vastgestelde plafondbedrag subsidie (> € 2.887k)** | 30% | € 50.000 | Project- en programmamanagement | Financieel |
| **Opmerking** | Betreft project HOV Noord | | | | | |
| **Maatregel** | In SOK opnemen dat vertraging als gevolg van fasering uitvoering en vertraging als gevolg van overige zaken waar de aannemer in de uitvoeringsfase mee geconfronteerd wordt geen invloed heeft op de hoogte van de te verstrekken subsidie;- In SOK opnemen een bepaling dat omrijkosten binnen de subsidiale kosten vallen en dus door de PNH worden vergoed. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1180 | **Claim van bedrijf Romeijnsen Vastgoed b.v. op gemeente i.v.m. niet ontvangen vergoeding voor het doen v** | 50% | € 200.000 | Erfpacht | Financieel |

| | |
|---|---|
| **Opmerking** | Op 18 mei 2017 is bekend geworden dat alle vorderingen van Romeijnsen tegen de gemeente zijn afgewezen. Romeijnsen kon nog tegen dit besluit in hoger beroep gaan. De laatste dag waarop dit hoger beroep zou kunnen worden ingesteld was 18 augustus 2017.<br>Op 10 augustus 2017 is de gemeente geïnformeerd dat Romeijnsen hoger beroep instelt tegen het vonnis dat door de rechtbank op 17 mei 2017 is afgewezen.<br>De procedure ving aan op 19 december 2017 bij het gerechtshof te Amsterdam. Ter rolle van 19 december jl. heeft het gerechtshof Amsterdam aan de advocaat van Romeijnsen Vastgoed BV een uitstel verleend, voor een periode van zes weken, voor het indienen van de memorie van grieven.<br>De Gemeente Haarlem dient op uiterlijk dinsdag 30 januari 2018 het processtuk te ontvangen. Uitspraak volgt in het 4de kwartaal 2018. Het risico blijft gehandhaafd. |
| **Maatregel** | Op 18 mei 2017 is bekend geworden dat alle vorderingen van Romeijnsen tegen de gemeente zijn afgewezen. Romeijnsen kon nog tegen dit besluit in hoger beroep gaan. De laatste dag waarop dit hoger beroep zou kunnen worden ingesteld was 18 augustus 2017. Op 10 augustus 2017 is de gemeente geïnformeerd dat Romeijnsen hoger beroep instelt tegen het vonnis dat door de rechtbank op 17 mei 2017 is afgewezen.De procedure ving aan op 19 december 2017 bij het gerechtshof te Amsterdam. Ter rolle van 19 december jl. heeft het gerechtshof Amsterdam aan de advocaat van Romeijnsen Vastgoed BV een uitstel verleend, voor een periode van zes weken, voor het indienen van de memorie van grieven. De Gemeente Haarlem dient op uiterlijk dinsdag 30 januari 2018 het processtuk te ontvangen. Uitspraak volgt in het 4de kwartaal 2018. Het risico blijft gehandhaafd.De Gemeente Haarlem blijft bij het standpunt dat er geen opdracht is verstrekt voor de werkzaamheden herziening erfpacht die door dhr. Romeijnsen zijn uitgevoerd en in rekening gebracht zijn bij de gemeente. |

**Programma 6: Burger, bestuur en veiligheid**

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1282 | **De gemeente Haarlem is wettelijk aansprakelijk ingeval een wethouder overlijdt, om levenslang nabestaan** | 5% | € 1.000.000 | College | Financieel |
| **Opmerking** | Het kortleven-risico treedt op wanneer een wethouder overlijdt wanneer hij in functie is, of wachtgeld geniet. De gemeente moet dan levenslang nabestaanden en/of wezenpensioen betalen.<br>Bij een actieve wethouder en de voormalige wethouder met wachtgeld wordt altijd het grootste risico gelopen bij overlijden, aangezien er bij overlijden (fictieve) doortelling van de pensioenopbouw tot de AOW-leeftijd plaatsvindt.<br>Mocht het risico zich voordoen, dan zal de gemeente de totale verplichting in één keer moeten doteren aan de voorziening. De gemeente is niet wettelijk verplicht dit risico af te dekken. De gemeente Haarlem heeft er voor gekozen dit risico niet te verzekeren. | | | | |
| **Maatregel** | | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R88 | **Calamiteiten: onverwachte gebeurtenissen kunnen leiden tot hoge, niet begrote kosten.** | 5% | € 10.000.000 | Crisisbeheersing | Financieel |
| **Opmerking** | Verzamelrisico van alle grootschalige calamiteiten die de gemeente kunnen overkomen en een lage kans van voordoen hebben. Hieronder vallen alle grotere, onvoorspelbare rampen, zoals trein- en vliegtuigongelukken. Maar het gaat ook over calamiteiten zoals bouwtechnische problemen of milieurisico's. | | | | | |
| **Maatregel** | De situaties hebben zich tot en met 2017 niet voorgedaan. Voor algemene rampen e.d. mogen geen voorzieningen worden getroffen. Derhalve is geen voorziening opgenomen. Intern worden medewerkers opgeleid in de regionale crisisorganisatie.Preparatie en repressie brandweerzorg (VRK) | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1342 | **Duurzame toegankelijkheid van informatie voldoet niet aan de wettelijke eisen:** | 20% | € 1.000.000 | Archief | Bedrijfsproces |
| **Opmerking** | Informatie is niet meer toegankelijk doordat het onterecht is vernietigd of niet leesbaar meer is; dit kan leiden tot inefficiënte in de uitvoering van taken of tot juridische en financiële risico's i.v.m. het niet meer kunnen gebruiken en/of verstrekken van informatie of het ontbreken van informatie. De inschatting van het financiële risico is gebaseerd op juridische kosten van bijv. schadeclaims als gevolg van de verstrekking van incorrecte informatie en imagoschade. Daarnaast kan de toezichthouder (gemeentearchivaris) een dwangsom opleggen mocht de gemeente zich niet aan de Archiefwet houden | | | | | |
| **Maatregel** | Voor duurzame toegankelijkheid van informatie vindt continue toezicht plaats door de Gemeentearchivaris; dit toezicht is gebaseerd op de rapportage van het kwaliteitssysteem informatiebeheer, aangevuld met steekproeven en interviews; daarnaast zorgt de stuurgroep Informatiebeheer voor continue toezicht op de uitvoering en verbetering van de duurzame toegankelijkheid; de stuurgroep bestaat uit de CIO, de strategisch adviseur Informatiebeheer van de gemeente Haarlem en de gemeentearchivaris van het Noord-Hollands Archief. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1110 | **Tussentijds aftreden van een wethouder, waardoor recht op wachtgeld ontstaat.** | 20% | € 300.000 | College | Imago / politiek |
| **Opmerking** | | | | | | |
| **Maatregel** | Het betreft een extern risico waarvoor geen beheersmaatregelen kunnen worden getroffen. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1340 | **Afstel invoering 2e tranche van de WKPB** | 25% | € 1.000.000 | Vergunning en handhaving | Financieel |
| **Opmerking** | De invoering van de 2e tranche op de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB) is afgesteld. De eerste tranche van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB) is reeds doorgevoerd. De tweede tranche bestaat voornamelijk uit het toevoegen van de gemeentelijke bestemmingsplannen aan de reeds ingevoerde publieksrechtelijke beperkingen. Het risico op financiële gevolgen blijft bestaan. De financiële risico’s bestaan uit het feit dat de gemeenten aansprakelijk kunnen worden gesteld, als iemand bvb. een pand koopt, waarvan de publiekrechtelijke beperkingen (bvb een monumentstatus) niet goed is geregistreerd bij de gemeente. Omdat het bijbehorende brondocument van de beperking op dit moment niet in de huidige registratie is opgenomen, bestaat dat risico. In de nieuwe registratie moet dat verholpen zijn. | | | | | |

| | |
|---|---|
| **Maatregel** | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1053 | **PlanschadeClaims inzake foutieve planadviezen bij bouwvergunningen** | 30% | € 200.000 | Bouwvergunning | Financieel |
| **Opmerking** | | | | | | |
| **Maatregel** | Planschade wordt niet specifiek als voorziening opgenomen. Indien deze zich wel voordoet zal deze gefinancierd worden uit de algemene middelen. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1121 | **Verlaging rekenrente voor pensioenen (oud)wethouders waardoor dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen nodig is.** | 40% | € 800.000 | College | Financieel |
| **Opmerking** | Kosten pensioenen wethouders: Verlaging van de te hanteren rekenrente voor Appa-pensioenen. (Appa = Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers). Wethouders bouwen pensioen op, gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toekomstige pensioenverplichtingen.<br>Voor (een deel van) de toekomstige pensioenverplichtingen is een voorziening gevormd. Jaarlijks wordt een actuariële berekening gemaakt van de benodigde voorziening. Hierbij moet de rekenrente in lijn zijn met de rekenrente die wordt gehanteerd voor waardeoverdrachten. Er bestaat een kans dat deze rekenrente wordt verlaagd door de huidige lage markrente. Een lagere rekenrente kan ertoe leiden dat bijgestort moet worden in de voorziening voor pensioenverplichtingen.<br>De rekenrente 2017 is 0,864%, de kans dat de rente nog verder daalt is relatief klein (max 40%). De huidige rente bedraagt 0,864% en zal naar verwachting nier meer dan 0,864% lager worden (dan is rente 0%!). Naar verhouding is de impact dan maximaal € 800.000. | | | | | |
| **Maatregel** | Het betreft een extern risico waarvoor geen beheersmaatregelen kunnen worden getroffen. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1052 | **FLO VRK\Claims inzake uitvoering functioneel leeftijdsontslag veiligheidsregio Kennemerland** | 50% | € 500.000 | Personeel | Financieel |
| **Opmerking** | | | | | | |
| **Maatregel** | monitoring op de individuele dossiers en de prognose door deskundige arbeidsrecht. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1117 | **Lagere inkomsten bouwleges.** | 50% | € 1.000.000 | Omgevingsvergunning (Wabo) | Financieel |
| **Opmerking** | Het risico is permanent aanwezig dat de geraamde begroting niet behaald wordt. Immers het is voorshands nooit exact te voorspellen welke of wanneer bouwactiviteiten plaatsvinden. | | | | | |
| **Maatregel** | Maandelijks wordt een prognose gemaakt door de accounthouders naar aanleiding van de contactmomenten met de (toekomstige) vergunning afnemers van grote projecten (> ca 1 mln bouwsom). | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1341 | **Kwaliteit van informatie voldoet niet aan de (wettelijke) eisen** | 50% | € 1.000.000 | Archief | Bedrijfsproces |
| **Opmerking** | De juiste kwaliteit van informatie is de verantwoordelijkheid van de eigenaren van de informatie; te kort komende kwaliteit kan leiden tot risico's in de uitvoering van de taken van de gemeente, van inefficiënte in de uitvoering van taken tot juridische en financiële risico's i.v.m. het gebruiken en/of verstrekken van onjuiste informatie of het ontbreken van informatie. De inschatting van het financiële risico is gebaseerd op juridische kosten van bijv. schadeclaims als gevolg van de verstrekking van incorrecte informatie, imagoschade en kosten ten gevolge van transacties die gebaseerd zijn op incorrecte data (denk aan: vastgoedtransacties). | | | | | |
| **Maatregel** | Voor het toetsen van de kwaliteit van informatie worden monitoringsinstrumenten opgezet in het kader van de uitvoering van het programma Gegevensmanagement; dit betreft het al opgezette kwaliteitssysteem voor Informatiebeheer en de geplande uitbreidingen en aanvullingen daarop om daarmee het gehele informatiedomein te kunnen gaan bestrijken. | | | | | |

**Programma 7: Algemene dekkingsmiddelen**

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1305 | **Noodzakelijke herstelwerkzaamheden/veiligheidsmaatregelen aan nog niet uitgefaseerde systemen** | 10% | € 1.000.000 | ICT | Financieel |
| **Opmerking** | Een aantal systemen/applicaties (oorspronkelijk Zandvoort) zijn nog niet uit gefaseerd waardoor hier nog risico's kunnen optreden. | | | | | |
| **Maatregel** | De uitfasering wordt medio 2019 afgerond | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R61 | **Daadwerkelijke Algemene Uitkering wijkt af van de raming** | 10% | € 11.000.000 | Economische situatie | Financieel |
| **Opmerking** | Algemene uitkering: De algemene uitkering uit het gemeentefonds (exclusief deel bestemt voor sociaal domein) bedraagt ongeveer € 225 miljoen. Een afwijking van 5% leidt tot een begrotingsrisico van € 11 miljoen. | | | | | |

| | |
|---|---|
| **Maatregel** | Het betreft een extern risico en het risico kan niet worden vermeden. De belangrijkste beheersmaatregelen zijn: Alert zijn op ontwikkelingen op rijksniveau en deze ontwikkelingen z.s.m. vertalen naar gevolgen voor Haarlem en de begroting daarop bijstellen. |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1167 | **Dividenduitkeringen van verbonden partijen zijn lager dan geraamd** | 10% | € 250.000 | Deelnemingen | Financieel |
| **Opmerking** | Wanneer er minder dividend wordt uitgekeerd dan begroot leidt dit tot een financieel nadeel voor de gemeente. Er is op dit moment sprake van een hoogconjunctuur, er kan een vermindering in dividenduitkering plaatsvinden, maar géén dividenduitkering van de grootste dividendverstrekkers is niet realistisch. De kans van optreden van het risico is verlaagd van 20% naar 10%. | | | | | |
| **Maatregel** | Dit is een extern risico waar geen beheersmaatregelen tegen te treffen zijn | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1089 | **Bezwaarprocedures binnen het sociaal domein** | 10% | € 200.000 | Juridische zaken | Juridisch / Aansprakelijkheid |
| **Opmerking** | Door de veranderingen in de wetgeving in het Sociaal Domein (Schuldhulpverlening, AWBZ, Wet werken naar vermogen, Jeugdzorg en WMO) is het de verwachting dat er in aanzienlijk meer bezwaarprocedures gevoerd zullen gaan worden. Het aantal bezwaren binnen het sociaal domein neemt de afgelopen tijd af en daarom is de kans op risicoprocedures ook afgenomen van 25% naar 10%. | | | | | |
| **Maatregel** | Er zijn op dit moment beheersmaatregelen getroffen bij Juridische Zaken. Daar is 1 fte geworven voor bezwaar en beroep sociaal domein. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1088 | **Het niet volledig realiseren van de te ontvangen belastingen en rechten** | 15% | € 1.000.000 | Belastingen | Financieel |
| **Opmerking** | Belastingheffing: De gemeente heft jaarlijks voor een bedrag van bijna € 100 miljoen aan belastingen en rechten. Er bestaat een risico van het niet-realiseren van een gedeelte van deze opbrengst. Indien tarieven onjuist in de tarieventabel zijn opgenomen of een verordening wordt onverbindend verklaard op basis van een beroepschrift, wordt een gedeelte van de geraamde opbrengst niet gerealiseerd. Het beeld is dat er minder incidenten met onnauwkeurigheden plaatsvinden dan dat in het verleden het geval was. De kans neemt daarom af van 20% naar 15%. | | | | | |
| **Maatregel** | De verordeningen worden opgesteld door JZ en getoetst door Cocensus.De tarieven worden voorbereid door CS en ter toetsing voorgelegd aan de specifieke budgethouder (vier ogen principe). | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R929 | **Kosten (realisatie) van investeringen zijn hoger dan geraamd** | 20% | € 650.000 | Financiele Administratie | Financieel |
| **Opmerking** | In de begroting wordt er van uit gegaan dat van de geplande investeringen in een jaar 70% ook in dat jaar wordt uitgevoerd. Indien de realisatie hoger uitvalt, betekent dit een financieel nadeel. | | | | | |
| **Maatregel** | Bij de 2e Bestuursrapportage van elk jaar worden afwijkingen t.o.v. verwachting t.l.v. de begroting gebracht. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1267 | **Verzamelrisico met betrekking tot de ambtelijke fusie tussen Haarlem en Zandvoort** | 20% | € 1.750.000 | Bestuur & Management | Bedrijfsproces |
| **Opmerking** | 1. Uit evaluaties blijkt dat de (vanuit samenwerking) gestelde doelen van Haarlem en Zandvoort niet of onvoldoende worden bereikt. 2. De couleur locale Zandvoort wordt onvoldoende gerealiseerd. Het ontbreken van een uitgewerkte visie leidt tot een hogere ambitie dan de eigen inbreng van Zandvoort rechtvaardigt. 3. Stagnatie onderling vertrouwen tussen Haarlem en Zandvoort met nadelige gevolgen voor de samenwerking. Voor goede samenwerking is onderling vertrouwen nodig. 4. De samenwerking tussen Zandvoort en Haarlem wordt beëindigd. De kans bestaat dat door wijzigende omstandigheden de samenwerking wordt beëindigd, de kans hierop is echter zeer klein. De eerste vijf jaar is ontvlechting van de samenwerking niet mogelijk, mocht binnen deze periode toch de wens ontstaan om de samenwerking te beëindigen dan dient een ontvlechtingsplan te worden opgesteld. | | | | | |
| **Maatregel** | 1. Wanneer geconstateerd wordt dat de doelen mogelijk niet of onvoldoende bereikt worden vindt bijsturing plaatst en worden de consequenties van deze bijsturing in beeld gebracht. 2. De beschrijving van de couleur locale in Dienstverleningskader zichtbaar Zandvoort is het uitgangspunt. 3.1 De bestuurlijke regiegroep en de ambtelijke stuurgroep geheel 2018 laten bestaan ten behoeve van de monitoring van de samenwerking en (naleving van) de gemaakt afspraken. 3.2 Voortzetten van de huidige goede samenwerking op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. 4. Door onder andere een bestuurlijke regiegroep, een ambtelijke stuurgroep en veelvuldig onderling overleg blijven wederzijdse verwachtingen en bevindingen goed in beeld. Hierdoor is tijdige (bij)sturing mogelijk en wordt de kans op beëindiging van de samenwerking tussen Haarlem en Zandvoort verkleind. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1295 | **Frictie bij grote organisatieveranderingen** | 25% | € 200.000 | Personeel & Organisatie | Financieel |
| **Opmerking** | Door de economische opleving is sprake van een toename aan werk en stijgt het aantal vaste medewerkers. Wanneer de economische situatie verslechtert kan dat leiden tot verlaging van de formatie en frictielasten. | | | | | |
| **Maatregel** | De ontwikkeling tot een flexibele netwerkorganisatie en versterking van de vaardigheden en competenties van medewerkers maken dat medewerkers een sterkere positie op de arbeidsmarkt krijgen. Hierdoor maken zij een grotere kans op nieuw werk en betekent dit lagere frictielasten voor de gemeente. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1297 | **Een toename van de personeelslasten** | 25% | € 50.000 | Personeel & Organisatie | Financieel |

| | |
|---|---|
| **Opmerking** | De krapte op de arbeidsmarkt kan leiden tot hogere personeelslasten bij specifieke groepen functies. Het kan gaan om duurdere inhuur maar ook aan arbeidsmarkttoelagen voor medewerkers met een vast dienstverband. |
| **Maatregel** | Op dit moment wordt nog onderzocht wat de beste maatregelen zijn om dit risico te vermijden. Gedacht wordt onder andere aan het opleiden van vaste medewerkers, vooruitlopend op het vrijkomen van vacatures bijvoorbeeld door pensionering. |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1168 | **Naheffing voor niet afgedragen belastingen en premies voor ingehuurde medewerkers (inlenersaansprake** | 30% | € 400.000 | Contractbeheer | Financieel |
| **Opmerking** | Op grond van de wet op de inlenersaansprakelijkheid kan de gemeente een naheffing krijgen voor niet afgedragen belastingen en premies van ingehuurde medewerkers waarvan de werkgever inmiddels failliet is. Op grond van de Wet WAADI kan de gemeente een boete krijgen voor het inlenen van arbeidskrachten bij bureaus die zich niet hebben geregistreerd in het Handelsregister. De handhaving omtrent de Wet DBA is opgeschort tot 1 juli 2018 indien niet kwaadwillend gehandeld wordt. De voortgang omtrent de invoering en naleving van de wetgeving met betrekking tot DBA wordt gevolgd en zo nodig worden acties ondernomen. Gezien de voorlopige opschorting van de wet DBA vervalt op dit moment het financiële risico, gedurende 2018 kan blijken dat het risico omtrent DBA zich weer kan gaan voordoen. | | | | |
| **Maatregel** | WAADI: bij de invoering van de Wet Waadi is een gemeentebrede controle gedaan of bureaus Waadi gecertificeerd zijn, ook bij aanbesteding wordt deze controlevraag gesteld. Inlenersaansprakelijkheid: Bij 'inlenen' worden liquiditeitseisen vooraf getoetst door Inkoop. Bij gunningen in de lijn – zonder tussenkomst van Inkoop – zal door middel van analyse en voorlichting geborgd gaan worden. | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1132 | **Grote/langdurige uitval van ICT-systemen (als gevolg van problemen in de interne infrastructuur)** | 35% | € 10.000.000 | ICT | Bedrijfsproces |
| **Opmerking** | Doordat Haarlem er naar streeft 100% digitaal te werken wordt de infrastructuur steeds belangrijker. Eén van de kritische factoren is de uitwijk (kan de gemeente Haarlem – indien zich storing intern voordoet – andere infrastructuur benutten om de continuïteit van ICT-bedrijfsvoering te waarborgen), deze is beperkt georganiseerd. Dit risico kwantificeert de kans en impact van uitval van ICT-systemen met ernstige gevolgen. | | | | |
| **Maatregel** | Op dit moment wordt een nieuwe (professionelere) infrastructuur aangelegd die meer toekomstgericht is en verdeeld zal zijn over twee fysieke locaties, waarbij één locatie volledig uit kan vallen. In de loop van 2019 zal deze nieuwe infrastructuur volledig geïmplementeerd zijn., Binnen de huidige infrastructuur zijn diverse componenten (fysieke servers, netwerkcomponenten, firewalls en verbindingen) dubbel uitgevoerd, om zo het risico op uitval te reduceren. Het datacenter van de Gemeente Haarlem voldoet aan de hoogste standaarden voor uptime, beveiliging en brandveiligheid. In geval van grote calamiteiten kan er beperkt uitgeweken worden naar de interne infrastructuur. Hiervoor is een continuïteitsplan opgesteld dat periodiek verder wordt aangescherpt en up-to-date blijft. | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1266 | **De dienstverlening van Haarlem voldoet niet aan de Zandvoortse verwachtingen en/of de samenwerking b** | 40% | € 500.000 | Bestuur & Management | Bedrijfsproces |
| **Opmerking** | De betekenis van het Dienstverleningshandvest is onvoldoende doorgrond en/of de daadwerkelijke uitvoering voldoet niet aan de verwachting. Het beoogde efficiencyvoordeel van € 500.000 door harmonisatie van werkwijzen wordt niet behaald, het financieel risico hierbij wordt met name bij de organisatiekosten zichtbaar. De kans dat het efficiencyvoordeel niet gehaald wordt kan als klein ingeschat. Bij het niet of later realiseren van het efficiencyvoordeel ontstaat een financieel nadelig gevolg. Het inschatten van de grootte van dit mogelijke gevolg is lastig te bepalen omdat kwantificering van efficiencyvoordelen niet altijd mogelijk is. Het gaat om het totaal aan efficiencyvoordelen, dus zowel om voordelen in beleid(sbepaling) als om voordelen bij het uitvoeren van de bedrijfsvoering. De beleidsefficiency wordt reeds behoorlijk gerealiseerd, de efficiency op bedrijfsvoering vraagt (inherent aan het type efficiency en in lijn met landelijke ervaringen) meer tijd. Vooralsnog wordt een maximaal financieel gevolg van € 500.000 gehandhaafd. De kans op het niet volledig realiseren van het efficiencyvoordeel wordt voor 2019 (net als in 2018) ingeschat op 40%. | | | | |
| **Maatregel** | - Overleg is het startpunt, afstemming en bijstelling is een verantwoordelijkheid van het management. Bij blijvende verschillen van inzichten is er een geschillenregeling en een Haarlemse klachtenregeling. - Er gaat een gebiedsteam Zandvoort gevormd worden waar de afgesproken kwaliteit van dienverlening voortdurend gemonitord wordt. - De aanvullende wensen van Zandvoort worden vertaald naar de P&C-producten Zandvoort. - De kaders en monitoring van de uitvoering worden actief bewaakt. - Vrijkomende 'Zandvoortse' vacatures worden door Algemeen Directeur beoordeeld om herinvulling. - Er wordt prioriteit gegeven aan harmonisatiewerkwijzen. | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1123 | **Uitval van kritische applicaties/systemen in verband met een cyberaanval** | 50% | € 1.000.000 | ICT | Imago / politiek |
| **Opmerking** | Het risico op schade door een cyberaanval neemt toe. Jaarlijks brengt het Nationaal Cyber Security Centrum een 'Cyber Security Beeld Nederland' uit, waarin o.a. voor alle sectoren wordt aangegeven waar de risico's zitten. Voor overheden is de laatste jaren een trend zichtbaar: Het risico op verstoring van de ICT door 'cybervandalen en scriptkiddies' was al hoog en neemt toe, het risico van verstoring van de ICT door beroepscriminelen is ongewijzigd hoog. Een grote verstoring van de ICT door een cyberaanval is van een andere aard dan het risico 'uitval van ICT systemen'. Bij een Cyberaanval is sprake van ICT voorzieningen die normaliter afdoende zijn maar kortdurend en herstelbaar worden verstoord. Een dergelijke verstoring kan bijvoorbeeld bestaan uit een gijzeling van data (ransomware), wijziging of vernietiging ervan, of diefstal (en evt. publicatie) van privacygevoelige informatie. Een incident van enige omvang brengt direct hoge schade met zich mee. Deels om schade te herstellen (waarvoor dure specialisten nodig zijn) maar zeker ook vanwege de (forensische) onderzoeken die moeten worden uitgevoerd om vast te stellen wat er is gebeurd en om uit te sluiten dat de aanval voortduurt. Afhankelijk van de omvang van de hack zijn schadebedragen van meerdere miljoenen niet ondenkbaar. Het bedrag van 1 miljoen is gebaseerd op een aantal verstoringen met elk een schade van enkele tonnen. | | | | |
| **Maatregel** | De gemeente geeft uitvoering aan het Strategisch Informatiebeveiligingsbeleid, en heeft maatregelen genomen om digitale aanvallen te weren. Denk hierbij aan het aanstellen van een Chief Information security officer, security officer, toegangsbeveiliging en inhuren van professionele hackers. | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1130 | **Voordoen van een substantieel datalek** | 50% | € 250.000 | Data | Imago / politiek |

| | |
|---|---|
| **Opmerking** | Per 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing Op grond van de AVG wordt de boetebevoegdheid van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) verder uitgebreid. De boetes kunnen dan maximaal €20.000.000 of 4% van de wereldwijde jaaromzet bedragen. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval (in hoeverre valt de organisatie iets te verwijten, heeft de organisatie aan haar zorgplicht voldaan etc.) kan die schade oplopen. De maximale impact bestaat uit een wettelijke boete, onderzoekskosten en herstel en juridische kosten. Voor het jaar 2019 geeft de AP aan dat ze waarschijnlijk géén of een lage boete zullen opleggen, tenzij gemeentes niet de intentie hebben om het te verbeteren. De inschatting van het risico is daarom gebaseerd op een gematigde boete, onderzoekskosten en herstel, juridische kosten en kosten door imagoschade. |
| **Maatregel** | Functionaris Gegevensbescherming is aangesteld in 2018. Verwerkingsregister wordt bijgehouden. DPIA's worden uitgevoerd (in kader van privacy by design). BewustwordingscampagnesInformatiebeveiligingsmaatregelen worden getroffen die voortvloeien uit het beleid zoals, autorisatiebeheer, fysieke beveiliging etc. |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R68 | **Brandschade: Eigen risico bij verzekering tegen brandschade aan eigendommen van de Gemeente.** | 50% | € 800.000 | Gebouwenbeheer | Financieel |
| **Opmerking** | De gemeente heeft haar eigendommen verzekerd via de beurs met een lage premie en eigen (rest)risico van maximaal € 800.000 per jaar. De polis loopt steeds af op 1 juli, waardoor er formeel 2 schades kunnen ontstaan in één jaar waardoor een maximale impact per jaar 2x € 400.000 eigen risico ontstaat. | | | | | |
| **Maatregel** | Geen voorzieningen getroffen, situatie doet zich thans nog niet voor en assurantie eigen risico is niet gebruikelijk binnen gemeenten., Het is niet gebruikelijk om een voorziening hiervoor te treffen. | | | | | |

| | Nr. | Risico | Kans | Maximaal € | Risicogebied | Risicocategorie |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Risico** | R1343 | **Kleine/kortstondige uitval van ICT-systemen (als gevolg van problemen in de interne infrastructuur)** | 50% | € 1.000.000 | ICT | Bedrijfsproces |
| **Opmerking** | Doordat Haarlem er naar streeft 100% digitaal te werken wordt de infrastructuur steeds belangrijker. Eén van de kritische factoren is de uitwijk (kan de gemeente Haarlem – indien zich storing intern voordoet – andere infrastructuur benutten om de continuïteit van ICT-bedrijfsvoering te waarborgen), deze is beperkt georganiseerd. Dit risico kwantificeert de kans en impact van kortstondige (en/of beperkte) uitval van ICT-systemen. | | | | | |
| **Maatregel** | Binnen de huidige infrastructuur zijn diverse componenten (fysieke servers, netwerkcomponenten, firewalls en verbindingen) dubbel uitgevoerd, om zo het risico op uitval te reduceren. Het datacenter van de Gemeente Haarlem voldoet aan de hoogste standaarden voor uptime, beveiliging en brandveiligheid. In geval van grote calamiteiten kan er beperkt uitgeweken worden naar de interne infrastructuur. Hiervoor is een continuïteitsplan opgesteld dat periodiek verder wordt aangescherpt en up-to-date blijft., Op dit moment wordt een nieuwe (professionelere) infrastructuur aangelegd die meer toekomstgericht is en verdeeld zal zijn over twee fysieke locaties, waarbij één locatie volledig uit kan vallen. In de loop van 2019 zal deze nieuwe infrastructuur volledig geïmplementeerd zijn. | | | | | |